

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра міжнародних відносин та суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічний факультет
«19» червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ ТА СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ІНФОРМАЦІЙНІ
СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ

Галузь знань 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Спеціальність 29 «Міжнародні відносини»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробники: професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук,
д.філос.н., доцент Володимир КАЛУГА

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Міжнародна інформація та сучасні політичні інформаційні системи і технології» є однією з ключових у розрізі підготовки фахівця у галузі міжнародних відносин, оскільки будь-які відносини не можливі без обміну інформацією. Відповідно особливості і якість взаємодії між суб'єктами значної мірою залежить від їх здатності оперувати інформацією. Останнє, безумовно, залежить від рівня усвідомлення оператором суті феномену інформації, як і його інтелектуальної потуги загалом. Відтак, згадана дисципліна спрямована, окрім іншого, на системне формування цілісної обізнаності щодо методів, механізмів, засобів та успішних прикладів оперування інформацією як на національному, так і міжнародному рівнях, у т.ч. у контексті комунікативних технологій, а також оперативних навичок чітко та послідовно доносити необхідної якості та змісту інформацію до реципієнта з огляду на його ситуацію та особливості обставин, за яких реалізується взаємодія.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	29 «Міжнародні відносини»	
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	4	
Лекційні заняття	30 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	год.
Лабораторні заняття	год.	год.
Самостійна робота	60 год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: сформувати належне системне уявлення про міжнародну інформацію як сферу буття людства, колективних утворень та соціально-політичних інститутів, що уможливує функціонування міжнародних відносин, визначаючи їх особливості, розкриваючи тенденції та забезпечуючи інтеракцію, а також розгортання світової політики як деякого потоку подій, причинність якого є предметом визнання у відповідності до рівня інтелектуальних та мисленнєвих спроможностей суб'єктів взаємодії.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю

умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

СК16. Здатність розробляти стратегію аграрно-виробничо-фінансової діяльності, маркетингу та менеджменту у сфері міжнародних відносин та комунікації.

Загалом студент має усвідомлювати суть міжнародної інформаційної політики, природу інформаційного простору; розумітися на системі методів та засобів провадження інформаційної політики та цілеспрямовано впливу, а також способи вияву та захисту від маніпулятивно спрямованого інформаційного впливу; виявляти ситуацію інформаційної війни та ефективно протидіяти її проявам як на рівні інформаційного простору, так і на рівні індивідуальної та колективної свідомості.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

РН14. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижн і	усь ого	у тому числі					усьо го	у тому числі				
			л	п	л	ін	с.р		л	п	ла	ін	с.р.
Модуль 1. Інформаційна парадигма глобального розвитку у розрізі міжнародної інформації та інформаційних технологій													
Тема 1. Інформація як предмет дослідницької цікавості фахівця з	1	8	2	2			4						

міжнародної інформації													
Тема 2. Типи інформації та їх потенціал в контексті оперування міжнародною інформацією	2	8	2	2			4						
Тема 3. Торії комунікації та засоби донесення комунікативних посилів	3	8	2	2			4						
Тема 4. Міжнародна інформація, її характеристики та джерела	4	8	2	2			4						
Тема 5. Методи та засоби оперування інформацією у розрізі інформаційних політичних технологій	5	8	2	2			4						
Разом за модулем 1		40	10	10			20						
Модуль 2. Суб'єкти міжнародної комунікації та відносин, їх характеристики та властивості													
Тема 6. Інформаційне суспільство, його природа і властивості; електронна культура	6	8	2	2			4						
Тема 7. Інформаціоналізм, його моделі; зв'язок інформаціоналізму та глобалізму; світовий саміт з інформаційного суспільства	7	8	2	2			4						
Тема 8. Інформаційні ресурси та потреби; культура інформаційного споживання	8	8	2	2			4						
Тема 9. Інформаційний простір, інформаційні потоки, логістика	9	8	2	2			4						
Тема 10. Інформаційна індустрія, економіка і бізнес	10	8	2	2			4						
Разом за модулем 2		40	10	10			20						
Модуль 3. Сучасні політичні інформаційні технології, особливості оперування ними													
Тема 11. Відомості як предмет маніпулювання і масового та адресного донесення	11	8	2	2			4						
Тема 12. Інформаційна війна: природа, причини, технології і засоби	12	8	2	2			4						
Тема 13. Міжнародна, регіональна та національна інформаційна безпека	13	8	2	2			4						

Тема 14. Міжнародна, європейська та вітчизняна інформаційна політика і стратегія	14	8	2	2			4						
Тема 15. Юридично-правова основа функціонування інформаційної міжнародної, регіональної та національної сфери	15	8	2	2			4						
Разом за модулем		40	10	10			20						
Усього годин		120	30	30			60						
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в навчальному плані)													
Усього годин			30	30			60						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Інформаційна парадигма глобального розвитку у розрізі міжнародної інформації та інформаційних технологій	2
2.	Типи інформації та їх потенціал в контексті оперування міжнародною інформацією	2
3.	Торії комунікації та засоби донесення комунікативних посилів	2
4.	Міжнародна інформація, її характеристики та джерела	2
5.	Методи та засоби оперування інформацією у розрізі інформаційних політичних технологій	2
6.	Інформаційне суспільство, його природа і властивості; електронна культура	2
7.	Інформаціоналізм, його моделі; зв'язок інформаціоналізму та глобалізму; світовий саміт з інформаційного суспільства	2
8.	Інформаційні ресурси та потреби; культура інформаційного споживання	2
9.	Інформаційний простір, інформаційні потоки, логістика	2
10.	Інформаційна індустрія, економіка і бізнес	2
11.	Відомості як предмет маніпулювання і масового та адресного донесення	2
12.	Інформаційна війна: природа, причини, технології і засоби	2
13.	Міжнародна, регіональна та національна інформаційна безпека	2
14.	Міжнародна, європейська та вітчизняна інформаційна політика і стратегія	2
15.	Юридично-правова основа функціонування інформаційної міжнародної, регіональної та національної сфери	2

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Інформація як предмет дослідницької цікавості фахівця з міжнародної інформації	2
2.	Типи інформації та їх потенціал в контексті оперування міжнародною інформацією	2
3.	Торії комунікації та засоби донесення комунікативних посилів	2
4.	Міжнародна інформація, її характеристики та джерела	2
5.	Методи та засоби оперування інформацією у розрізі інформаційних політичних технологій	2

6.	Інформаційне суспільство, його природа і властивості; електронна культура	2
7.	Інформаціоналізм, його моделі; зв'язок інформаціоналізму та глобалізму; світовий саміт з інформаційного суспільства	2
8.	Інформаційні ресурси та потреби; культура інформаційного споживання	2
9.	Інформаційний простір, інформаційні потоки, логістика	2
10.	Інформаційна індустрія, економіка і бізнес	2
11.	Відомості як предмет маніпулювання і масового та адресного донесення	2
12.	Інформаційна війна: природа, причини, технології і засоби	2
13.	Міжнародна, регіональна та національна інформаційна безпека	2
14.	Міжнародна, європейська та вітчизняна інформаційна політика і стратегія	2
15.	Юридично-правова основа функціонування інформаційної міжнародної, регіональної та національної сфери	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Інформація як предмет дослідницької цікавості фахівця з міжнародної інформації	4
2.	Типи інформації та їх потенціал в контексті оперування міжнародною інформацією	4
3.	Торії комунікації та засоби донесення комунікативних посилів	4
4.	Міжнародна інформація, її характеристики та джерела	4
5.	Методи та засоби оперування інформацією у розрізі інформаційних політичних технологій	4
6.	Інформаційне суспільство, його природа і властивості; електронна культура	4
7.	Інформаціоналізм, його моделі; зв'язок інформаціоналізму та глобалізму; світовий саміт з інформаційного суспільства	4
8.	Інформаційні ресурси та потреби; культура інформаційного споживання	4
9.	Інформаційний простір, інформаційні потоки, логістика	4
10.	Інформаційна індустрія, економіка і бізнес	4
11.	Відомості як предмет маніпулювання і масового та адресного донесення	4
12.	Інформаційна війна: природа, причини, технології і засоби	4
13.	Міжнародна, регіональна та національна інформаційна безпека	4
14.	Міжнародна, європейська та вітчизняна інформаційна політика і стратегія	4
15.	Юридично-правова основа функціонування інформаційної міжнародної, регіональної та національної сфери	4

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист практичних робіт;
- пірінгове оцінювання;
- захист рефератів;

7. Методи навчання:

- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- кейс-метод;
- проєктне навчання;
- перевернутий клас;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота;

– гейміфікація.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Інформаційна парадигма глобального розвитку у розрізі міжнародної інформації та інформаційних технологій		
Тема 1. Інформація як предмет дослідницької цікавості фахівця з міжнародної інформації		
Лекція 1		-
Семінарське заняття 1		10
Тема 2. Типи інформації та їх потенціал в контексті оперування міжнародною інформацією		
Лекція 2		-
Семінарське заняття 2		10
Тема 3. Торії комунікації та засоби донесення комунікативних посилів		
Лекція 3		-
Семінарське заняття 3		10
Тема 4. Міжнародна інформація, її характеристики та джерела		
Лекція 4		-
Семінарське заняття 4		10
Тема 5. Методи та засоби оперування інформацією у розрізі інформаційних політичних технологій		
Лекція 5		-
Семінарське заняття 5		10
Самостійна робота 1		20
Самостійна робота 2		20
Модульна контрольна робота 1		10
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Суб'єкти міжнародної комунікації та відносин, їх характеристики та властивості		
Тема 6. Інформаційне суспільство, його природа і властивості; електронна культура		
Лекція 6.		-
Семінарське заняття 6.		10
Тема 7. Інформаціоналізм, його моделі; зв'язок інформаціоналізму та глобалізму; світовий саміт з інформаційного суспільства		
Лекція 7		-
Семінарське заняття 7		10
Тема 8. Інформаційні ресурси та потреби; культура інформаційного споживання		
Лекція 8		-
Семінарське заняття 8		10
Тема 9. Інформаційний простір, інформаційні потоки, логістика		
Лекція 9		-
Семінарське заняття 9		10
Тема 10. Інформаційна індустрія, економіка і бізнес		
Лекція 10		-
Семінарське заняття 10		10
Самостійна робота 3		20
Самостійна робота 4		20
Модульна контрольна робота 2		10

Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Сучасні політичні інформаційні технології, особливості оперування ними		
Тема 11. Відомості як предмет маніпулювання і масового та адресного донесення		
Лекція 11		-
Семінарське заняття 11		10
Тема 12. Інформаційна війна: природа, причини, технології і засоби		
Лекція 12		-
Семінарське заняття 12		10
Тема 13. Міжнародна, регіональна та національна інформаційна безпека		
Лекція 13		-
Семінарське заняття 13		10
Тема 14. Міжнародна, європейська та вітчизняна інформаційна політика і стратегія		
Лекція 14		-
Семінарське заняття 14		10
Тема 15. Юридично-правова основа функціонування інформаційної міжнародної, регіональної та національної сфери		
Лекція 15		-
Семінарське заняття 15		10
Самостійна робота 5		20
Самостійна робота 6		20
Модульна контрольна робота 3		10
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	$(M1 + M2 + M3)/3 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо вчасності виконання завдань та перекладання поточних і підсумкового замірів набутих оперативних уявлень:	Виконання творчих завдань, розміщених в на платформі elearn, передбачає виклад власних міркувань на обране з поданого переліку питання у вигляді класичного тексту обсягом не більше 2 друкованих сторінок, однак достатнім для висвітлення думки. Якщо студент формує відповідь на обране питання у вигляді презентації, він додатково отримує від 0 до 10 балів за якість оформлення та форму подачі схем і структур. Порушення термінів виконання творчих завдань без поважних причин залежно від часу запізнення з розміщенням відповіді призводить до зниження балу на 1-5 балів. З початком сесії виконання і розміщення творчих завдань припиняється. Допуск до перекладання модулів встановлюється за підтвердження поважних причин, що не дозволити скласти модуль вчасно
Політика щодо	Виконання творчих завдань має розкривати особисте бачення студентом

академічної доброчесності:	проблеми, яку він береться розкрити. Доповіді під час семінарського заняття мають носити пізнавальний характер, проголошуватися з опорою на конспект або презентацію чи без опори. Сформовані студентом тези мають бути результатом індивідуального розкриття обраного для висвітлення питання, з належним чином оформленим списком цитованих джерел.
Політика щодо взаємодії під час занять у форматі F2F:	Присутніми на занятті у форматі F2F має підтримуватися робоча атмосфера та витримуватися етичні норми взаємодії, при цьому є допустимим за потреби залишення аудиторії, вживання безалкогольних напоїв. Під час лекційного заняття присутні мають можливість уточнювати поточну інформацію, а у кінці заняття висловлювати зауваження та побажання щодо змістовності висвітлюваного матеріалу, організації процесу подачі матеріалу тощо, а також власні міркування з приводу теми спілкування. Під час семінарського заняття донесення інформації з того чи іншого питання передбачає подальше її обговорення та дискусію, що передбачає повагу до думки іншого
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим, якщо не передбачено навчання за індивідуальним графіком. В іншому випадку за виправданих обставинами причин (наприклад, хвороба) навчання може відбуватися за індивідуальною системою, зокрема в он-лайн формі. Навчання за індивідуальним графіком передбачає погодженням із деканом факультету.

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни :
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2108>;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Артющина Катерина. (2021). Фейкова підміна особистості: пошук вигоди чи спосіб психологічного захисту / Вісник Національного авіаційного університету. – № 19 – с. 24-29.
2. Бодріяр Жан. (2004). Симулякри і симуляція / Жан Бодріяр; [пер. з фр. В. Ховхун]. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи». – 230 с.
3. Гігінз Еліот. (2021). Ми – Bellingcat. Онлайн-розслідування міжнародних злочинів та інформаційна війна з Росією. – К.: Наш Формат. – 242 с.
4. Гондюл В.П. (2009). Вступ до спеціальності "Міжнародна інформація" : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.П. Гондюл, М.М. Рижков, О.М. Андрєєва ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Київ. ун-т. – 383 с.
5. Горбаткова А.Ф. (2017). Проблема інформаційного шуму в житті людини ХХІ століття / А.Ф. Горбаткова, В.В. Котлярова // Науково-методичний електронний журнал «Концепт». – № S7. – с. 6–59.
6. Домінік Мартен. (2005). Метаморфози світу: соціологія глобалізації. – К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія" – 302 с.
7. Європейські комунікації. Навчальний посібник. (2007) / Макаренко Є.А., Бебик В.М., Рижков М.М., Ожеван М.А. та ін.. – К.: ІМВ. – 367 с.
8. Забара І.М. (2012). Міжнародно-правове регулювання поширення інформації: теоретичні і практичні аспекти/ І.М. Забара // Форум права. –№ 4. – С. 362-366.
9. Калуга В.Ф. (2020). Міжнародна інформація у професійній діяльності : навчальний посібник / В.Ф. Калуга – Київ : НУБіП України. – 188 с.

10. Карпчук Н.П. (2018). Міжнародна інформація та суспільні комунікації : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / Н. П. Карпчук. – Луцьк. – 514 с.
11. Квіт Сергій. (2018). Масові комунікації. К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія". – 352 с.
12. Коваленко А.О. (2002). Політичний аналіз і прогнозування. – К.: Наук. світ. – 201 с.
13. Колісніченко Р.М. (2017). Глобалістична свідомість людства: політологічний аналіз : монографія / Р.М. Колісніченко ; [Міжрегіон. акад. упр. персоналом]. – Київ : Персонал. – 421 с.
14. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція). (1998). / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015
15. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (1950). Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
16. Кудрявцева С.П. (2008). Міжнародна інформація: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.П. Кудрявцева, В.В. Колос. – 2-ге вид. – К. : Слово. – 400 с.
17. Мак-Комбс М. (2007). Встановлення пріоритетів: масмедії та громадська думка / М. Мак-Комбс ; пер. з англ. М. Давиденко. – К. : К.І.С. – 256 с.
18. Максименко Сергій (2020). Системне мислення: формування і розвиток. – К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія". – 312 с.
19. Мартин Г.-П. (2001). Западня глобалізація: атака на процвітання и демократію / Г.-П. Мартин, Х. Шуманн // Пер. з нім. – Х.: Вид. дом «Альпіна». – С. 53.
20. Марущак А.І. (2007). Інформаційне право: доступ до інформації: навч. посіб. / А.І. Марущак. – К. : КНТ. – 532 с.
21. Міжнародна конвенція про використання радіомовлення в інтересах миру. (1936). / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_229
22. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1973). / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043
23. Міжнародна інформація (2016): терміни і коментарі : навч. посіб. / Є.А. Макаренко [та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, [Ін-т міжнар. відносин]. – Київ : Центр вільної преси. – 518 с.
24. Міжнародна інформаційна безпека (2016): теорія і практика : підручник / Є.А. Макаренко [та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, [Ін-т міжнар. відносин]. – Київ : Центр вільної преси, 2016. – 417 с.
25. Москвичова А.В. (2015). Міжнародна правосуб'єктність фізичної особи у доктрині міжнародного права / А.В. Москвичова, Д.І. Романченко //Актуальні проблеми сучасного міжнародного права :зб. наук. ст. за матеріалами І Харк. міжнар.-прав. читань, присвяч. пам'яті проф. М.В. Яновського і В.С. Семенова, Харків, 27 листоп. 2015 р. : у 2 ч. – Харків. – Ч. 2. – С. 278-282.
26. Маруховський О.О. (2007). Інформаційне суспільство: теоретико-концептуальні засади : навч. посіб. для студ. напряму "Міжнародні відносини" спец. "Міжнародна інформація"; Університет економіки та права "КРОК". – К. – 136 с.
27. Нестеренко О.В. (2012). Інформація в Україні: право на доступ / О.В. Нестеренко. – Х. : Акта. – 83 с.
28. Партико З.В. (2001). Образна концепція теорії інформації / Зіновій Васильович Партико; В.о. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка.– Львів : ЛНУ ім. І. Франка.– 133 с.
29. Пархоменко О.В. (2010). Інформація і знання: взаємозв'язок / Олексій Володимирович Пархоменко; В.о. Держ. ін-т інтелект. власності.– К. : ДПВ, 2010.– 268 с.
30. Пітерс Дж. (2005). Слова на вітрі: Історія ідеї комунікації. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». – 304 с.
31. Почепцов Георгій (2022). Сучасні інформаційні війни. К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія" – 498 с.
32. Сенченко М.І. (2003). Латентні структури світової політики. Нариси з конспірології. – К.: МАУП. – 312 с.
33. Сілвер Нейт. (2018). Сигнал і шум. Чому більшість прогнозів виявляються хибними : пер. с англ. / Нейт Сілвер; Пер. М. Гоцацюк.– Київ : КМ-Букс.– 544 с.

34. Солодка М.О. (2020). Інформаційний простір держави як сфера реалізації інформаційного суверенітету / Інформація і право. – № 4 (35).
35. Суліма Є.М. (2012). Сучасна глобалістика: політика, освіта і культура / Є. Суліма, М. Шепелєв. – [2-ге вид.]. – Київ : Леся. – 631 с.
36. Усатюк К.Р. (2021). Сучасні інформаційні технології в міжнародних відносинах та зовнішній політиці держав / Соціально-політичні студії : наук. альманах. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
37. Arendt, Hannah. (1982). Lectures on Kant's Political Philosophy. The University of Chicago Press, Chicago. – 174 p.
38. Arquilla J. (1997). Looking ahead: preparing for information-age conflict / J. Arquilla, D. Ronfeldt // In Athena's camp. Preparing for conflict in the information age. Ed. by J. Arquilloa, D. Ronfeldt. – Santa Monica. – 237 p.
39. Durham P. (2001). Speaking into the Air: A History of the Idea of Communication / Peters John Durham // University of Chicago Press. – 304 p.
40. McQuail Denis. (1994). Mass Communication Theory: An Introduction. Third edition. London: Sage Publications. – 184 p.
41. Zinchenko Viktor, Polishchuk Oleksandr, Kaluha Volodymyr. (2022). Peculiarities of globalization processes transformation and prospects of research activity in the context of sustainable development strategy of society/ Science and education for sustainable development. Monograph. – Publishing House of University of Technology, Katowice. – P.763-767.